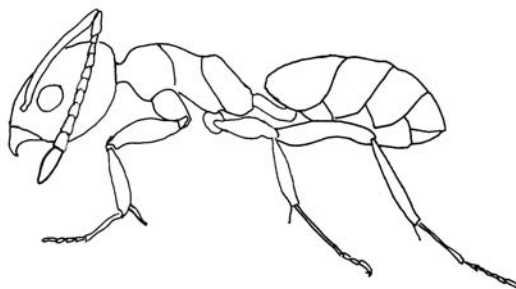

«Spøkelsesmaur» (*Tapinoma melanocephalum*)

«Spøkelsesmaur» er en tropisk art som har spredd seg til store deler av verden. I Norge kan den kun leve innendørs. Som skadedyr minner den mye om faraomaur og må bekjempes på lignende vis.

Hvordan ser «spøkelsesmauren» ut?

T. melanocephalum har ikke noe norsk navn, men kalles for «mindre husmyra» på svensk og «ghost ant» på engelsk. Hode og fremre delen av bryststykket er mørkt, resten av mauren er blek gul. Arbeiderne er veldig små, kun 1,5-2 mm lange. Dronningene er litt større, men heller ikke de blir lengre enn 2,5 mm. Det tynneste kroppsleddet, det vil si stilk mellom for- og bakkropp, er nesten helt skjult under bakkroppen (Figur 1).

Figur 1. Arbeider av «spøkelsesmaur» (*Tapinoma melanocephalum*). Maurene er under 2 mm lange med mørkt hode og bryststykke og lys bakkropp. Den tynneste kroppspartiet er nesten helt skjult under bakkroppen. Tegnet etter Hoelldobler og Wilson (1990). The Ants. Springer-Verlag.

Hvor finner vi «spøkelsesmauren»?

Spøkelsesmauren stammer sannsynligvis fra Afrika eller Asia. Den har deretter blitt introdusert til Nord-Amerika og Europa hvor den er et skadedyr i oppvarmede miljøer innendørs. Mauren er funnet flere ganger innendørs i boliger på Østlandet, men er ikke vanlig. Angrepene har vært på kjøkken og bad.

Hvordan lever «spøkelsesmauren»?

«Spøkelsesmauren» har kolonier på 100-1000 arbeidere og mange dronninger. På samme måte som med faraomaur kan nye kolonier dannes ved såkalt «knoppskyting», det vil si at en gruppe maur bryter ut fra en eksisterende koloni og starter en ny. Dette gjør dem i stand til raskt å danne nye kolonier. Sverming er ikke observert. «Spøkelsesmaurene» kan ha reir hvor som helst der de finner et lite hulrom eller en sprekk. Bak en dørterskel eller en vegglist er det for eksempel god plass til et reir av «spøkelsesmaur».

Maurene er i naturen rapportert å like honningdugg fra bladlus. De spiser også insektegg og larver. Fra innendørsforhold skal den foretrekke søt kost, men kan også spise fettholdig mat.

Hvilken skade kan «spøkelsesmaur» gjøre?

Spøkelsesmauren kan være til stor sjenanse om de er tallrike. Muligens kan de også overføre smitte og forårsake astmatiske plager på samme måte som faraomaur. De gjør ikke skade på bygninger.

Hvordan bekjempe «spøkelsesmaur»?

Bekjempelsen må foretas ved bruk av forgiftet åte. Åten bør inneholde fett eller sukker som lokkemat. Bruk av borsyre som aktivt stoff i åten har vist seg effektivt. For å lykkes er det i tillegg viktig å ta hensyn til følgende punkter:

- Angrepets utstrekning må bestemmes. Et kart over den infiserte bygningen er et godt utgangspunkt. Deretter settes det ut giftfri åte (for eksempel peanøttsmør eller en søt gelé) på en bit av hvit kartong. Dette gjøres i alle rom hvor maur er observert og i nærliggende leiligheter eller rom. Åten sjekkes etter kort tid, gjerne et døgn etter utfettelse. Alle steder hvor det forekommer maur settes det deretter ut forgiftet åte. I tillegg settes det ut forgiftet åte i alle tilgrensende områder for å sikre at ikke nye kolonier anlegges i nærheten av de eksisterende.
- Fjern så mange konkurrerende matkilder som mulig. Sørg for at matvarer, søppel og annet organisk materiale er utilgjengelig for «spøkelsesmauren».
- Sørg for forgiftet åte på alle aktive stier. «Spøkelsesmauren» har stier på synlige og skjulte steder.

- Sjekk den forgiftede åten minst en gang i uken. Nye stier kan dukke opp, og det kan gå tomt for åte om maurene er mange. Målet er å få åte fordelt til alle individene i bygningen.

- Hold på lenge nok. Etter at selve bekjempelsen er over, må stedet overvåkes i flere uker for å stadfeste om mauren er bekjempet.

Det er langt mindre kunnskap om bekjempelse av spøkelsesmaur enn av faraomaur. En må derfor i større grad regne med å forsøke ulike åter for å lykkes med bekjempelsen.